

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

**Azərbaycan Respublikası Təhsil
Nazirliyinin 640 sayılı 30 sentyabr
2016-cı il tarixli əmri ilə təsdiq
edilmişdir.**

ALİ TƏHSİL PİLLƏSİNİN DÖVLƏT STANDARTI

MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

T Ə H S İ L P R O Q R A M I

İxtisasın (proqramın) şifri və adı: 060407 – Menecment

BAKİ – 2016

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Magistratura səviyyəsinin **060407 – Menecment** ixtisası üzrə Təhsil Proqramı «Təhsil haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarları ilə təsdiq olunmuş «Ali təhsil pilləsinin dövlət standartı və proqramı», «Magistratura təhsilinin məzmunu, təşkili və «magistr» dərəcələrinin verilməsi Qaydaları»nın tələblərinə, «Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə ixtisasların (ixtisaslaşmaların) Təsnifatı»na və digər qanunvericilik aktlarına uyğun hazırlanmışdır.
- 1.2. Tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən ali təhsil müəssisələri **060407 – Menecment** ixtisası üzrə magistr hazırlığını bu Təhsil Proqramı ilə həyata keçirir.
- 1.3. Strukturda istifadə olunan işarələr: ÜK - ümummədəni kompetensiyalar PK - peşə kompetensiyaları

2. 060407 – Menecment ixtisasının xarakteristikası

- 2.1. Təhsil Proqramının mənimsənilməsinin normativ müddəti və məzunlara verilən elmi-ixtisas dərəcəsi:

İxtisasın şifri və adı	Verilən elmi-ixtisas dərəcəsi	Əyani forma üzrə təhsil müddəti	Kreditlərin sayı
060407 - Menecment Ixtisaslaşmalar: - <i>Heyətin idarə edilməsi</i> - <i>Strateji idarəetmə</i> - <i>İnnovasiyaların və layihələrin idarə olunması</i> - <i>Menecment (sahələr üzrə)</i>	Magistr	2 il	120

- 3.2. Proqramın mənimsənilməsi nəticəsində məzunun kompetensiyasına qoyulan tələblər.

- 3.2.1. Məzun aşağıdakı ümummədəni kompetensiyalara (ÜK) yiyələnməlidir:

- kollektivdə işləmək (ÜK-1);
- digər sahələrin mütəxəssisləri ilə ünsiyyətdə olmaq (ÜK-2);
- fəal sosial mobillik (ÜK-3);
- beynəlxalq arenada işləmək (ÜK-4);
- hüququ biliklər və etik normalar (ÜK-5);
- yeni ideyalar irəli sürmək (ÜK-6);

- müstəqil işləmək (**ÜK-7**);
- elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji işlərinin təşkilində, elmi kollektivin idarə olunmasında bacarıq və vərdişlər (**ÜK-8**);
- təşəbbüskarlıq və liderlik (**ÜK-9**);
- işi təşkil etmək və planlaşdırmaq (**ÜK-10**).

3.2.2. Məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına (**PK**) yiyələnmişdir:

Elmi-tədqiqat sahəsi üzrə:

- fundamental və kompyüter fənləri sahəsində dərin biliklərə əsaslanan riyazi modelləşdirmə üsullarından istifadə etmək (**PK-1**);
- menecment problemlərini həll etmək (**PK-2**);
- elmi-tədqiqat və elmi axtarışlar işini aparmaq (**PK-3**);
- menecment inkişafının əsas istiqimətləri üzrə müstəqil təhlil aparmaq (**PK-4**);
- öz elmi araşdırmalarının nəticələrini təqdim etmək (**PK-5**);
- fənlərin ümumi mənzərəsini müstəqil qurmaq (**PK-6**).

Pedaqoji sahə üzrə:

- ali təhsilin bakalavriat səviyyəsində "Menecment" ixtisası fənlərini tədris etmək (**PK-7**);
- elektron kitabxanalardan, referativ jurnallardan ixtisasa aid aktual elmi-texniki məlumatları əldə etmək (**PK-8**);
- tədris, təlim və ya digər üsullarla öz biliklərini başqasına ötürə bilmək (**PK-9**);
- təhsil proqramları və tədris-metodiki vəsaitləri işləyib hazırlamaq (**PK-10**).

Təşkilati-inzibatçılıq sahəsi üzrə:

- fənn qrupları üzrə ümumi formaları və qanunauyğunluğu müəyyənləşdirmək (**PK-11**);
- menecment problemlərinin həllində qabaqcıl təcrübəni tətbiq etmək (**PK-12**);
- təşkilatları dəyişən xarici mühitin əlverişli imkanlarına və gözlənilməyən dəyişikliklərinə adaptasiya etmək (**PK-13**);
- kollektivlərin elmi-tədqiqat işlərinə rəhbərlik etmək (**PK-14**);
- qeyri-ixtisas bilikləri (o cümlədən) qısaca və dürüst ifadə etmək (**PK-15**);
- peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri həll etməyə (**PK-16**);
- müvafiq fəaliyyət və metodları təklif etmək və planlaşdırmağa, onların qısa və uzunmüddətli nəticələrini təhlil etməyə (**PK-17**);
- fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri yaradıcı şəkildə müəyyənləşdirmək və ortaya qoya bilməyə, konkret vaxt çərçivəsində və məhdud informasiya şəraitində onları həll edə bilməyə (**PK-18**);

- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı müvafiq texnologiya və metodları seçmək və onlardan istifadə edə bilməyə, həmçinin potensial nəticələri müəyyənləşdirmək və ya qiymətləndirə bilməyə **(PK-19)**;
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı şəxsi davranışlarını tənqidi şəkildə qiymətləndirməyə **(PK-20)**;
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri Azərbaycan və bir xarici dildə şifahi və yazılı olaraq təqdim etmək və əsaslandırmağa, həmçinin mütəxəssis və qeyri-mütəxəssislərlə birgə müvafiq müzakirələrdə iştirak edə bilməyə **(PK-21)**;
- innovativ yanaşma tələb edən mürəkkəb və gözlənilməz şəraitlərdə müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərməyə **(PK-22)**;
- təşkilat və ya qrupların strateji fəaliyyəti ilə bağlı məsuliyyət daşımağa **(PK-23)**;
- mürəkkəb şəraitlərdə etik qaydalara uyğun şəkildə davranma bilməyə, şəxsi davranışların etik aspektləri, imkanları, məhdudiyyət və sosial rolunu anlamağa, fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı məsələlərdə əsaslandırılmış qiymətləndirmə aparmağa **(PK-24)**;
- davamlı təlim və peşəkar inkişafı ilə bağlı şəxsi və digərlərinin ehtiyaclarını qiymətləndirməyə, həmçinin müstəqil təhsil üçün zəruri olan səmərəli metodlardan istifadə edə bilməyə **(PK-25)**.

4. Peşə fəaliyyəti üzrə hazırlıq səviyyəsinə və təhsilin nəzmununa qoyulan minimum tələblər

4.1. Peşə fəaliyyətinin xarakteristikası

4.1.1. 060407 - Menecment ixtisası üzrə magistrlərin peşə fəaliyyətinin əsas istiqamətləri:

- elmi-tədqiqat;
- pedaqoji;
- təşkilati-inzibatçılıq və s.

4.1.2. Hazırlıq səviyyəsinə qoyulan tələblər:

Elmi-tədqiqat sahəsi üzrə:

- "**Menecment**" sahəsinin real proseslərinin və obyektlərinin öyrənilməsində elmi, təşkilati və tətbiqi məsələlərin həllində qabaqcıl təcrübəni tətbiq etmək;
- elm və texnikanın nailiyyətlərindən, Azərbaycanın və xarici ölkələrin qabaqcıl təcrübəsindən istifadə etməklə Strateji idarəetmə sahəsində aparılan elmi-tədqiqat işlərini təhlil etmək və nəticələri ümumiləşdirmək;
- konfranslar, seminarlar, simpoziumlar hazırlamaq və keçirmək;
- elmi nəşrlər hazırlamaq və redaktə etmək.

Pedagoji fəaliyyət üzrə:

- mühazirə oxumaq;
- məşğələ və seminar dərslərini aparmaq.

Təşkilati-inzibatçılıq fəaliyyəti:

- elmi-tədqiqat qruplarının işini təşkil etmək ;
- fəaliyyət nəticəsinə əsasən resursların istifadəsinin səmərəliliyinin artırılmasına dair təklifləri işləyib hazırlamaq;
- elmi araşdırmaların nəticələrini kəmiyyət və keyfiyyətə qiymətləndirmək.

4.2. Təhsilin məzmununa qoyulan minimum tələblər

□ İxtisas üzrə fənn bölmələri, fənlərin kreditləri, onların mənimsənilməsinin nəticələri (bilik, bacarıq və vərdişlər baxımından) və qazanılması nəzərdə tutulan kompetensiyaların kodları.

[illegible]

	-müxtəlif yanaşmaların müqayisəli təhlili və nəzəri ümumiləşdirilmələrin aparılması metodikasını; -iqtisadiyyatın sistemli yaranmış keyfiyyətində ictimai həyatın digər sfera və sahələri ilə integrativ bağlılığının fəlsəfi interpretasiyasını; -müasir problemlərinin öyrənilməsi və qiymətləndirilməsini; -sahibkarlıq fəaliyyətinin müasir aspektlərinin tətbiqini; - əmtəə və xidmət bazarlarının inkişafının strateji problemləri və onlarda fəaliyyət göstərən işgüzar təşkilatların qurulmasını; - strateji menecment və müəssisələrin strategiyasının və strateji məsələlər üzrə qərarların qəbul edilməsini; - müasir təşkilatların ümumi-işgüzar və funksional strategiyalarının və strateji alternativlərinin məzmununu; - müasir təşkilatların idarə edilməsinin spesifik funksiyası kimi strateji marketinq konsepsiyalarını və strateji idarəetmə elementləri vasitəsilə bazarın öyrənilməsini; - situasiyalı təhlil, onun əsas amilləri, strateji çeviklik, diversifikasiya və sinergizm məsələlərini; -müəssisənin strateji resurslarından maksimum istifadə strategiyasını; - cəmiyyətə münasibətdə firmanın strategiyasının yeni alternativlərini; -qloballaşma və beynəlmilləşmənin strateji aspektlərini; -işgüzar təşkilatların niyyəti və məqsədlərini, strategiyasını və texnoloji siyasətini; - strateji idarəetmə konsepsiyası və gözlənilməyən dəyişikliklərə idarəetmə reaksiyasını; - xarici iqtisadi fəaliyyətin strategiyasını və strateji məqsədlərə çatmaq üsullarını; bacarmalıdır: - riskin və qeyri-müəyyənliyin				PK – 25
--	---	--	--	--	---------

	iqtisadi mahiyyəti, oyunlar nəzəriyyəsinin məzmununu izah etməyi, alternativ strategiyanın müəyyənləş- dirilməsini, -gəlirlərin bölgüsü və yoxsulluğa qarşı mübarizənin istiqamətləri, -qeyri-bərabərliyi törədən səbəblər, amillər və mənbələri aşkar etməyi, -makroiqtisadiyyatın əsas prinsipləri, dövlətin iqtisadi siyasəti və onun xarici ticarətin və milli iqtisadiyyatı inkişafına olan təsirini müəyyənləşdirməyi; - iqtisadi proses və hadisələrin konseptual məzmununu tam və dolğun şəkildə üzə çıxarmağı, -konseptual yanlışlara yol verilməməyi, -aparılan tədqiqatların fəlsəfi metodoloji yönümünü, o cümlədən problemlərin tədqiqat metodları və şərh üsullarını müəyyən etməyi, - onların inkişaf təməyülləri və perspektivləri haqqında əsaslandırılmış biliklər siste- mini formalaşdırmağı; -təşkilat daxili münaqişə və müqavimətlərin həll edilməsi strategiyasını; - təşkilatların strategiyası ilə onların təşkilatı quruluşunun qarşılıqlı əlaqəsini. Yiyələnməlidir: - peşəkar sferada praktiki fəaliyyət vərdislərinə; - peşəkar sfera elmi-tədqiqat işlərinin aparılmasının me- tod və metodologiyasına; - sərbəst tədqiqat və elmi iş aparmaq vərdislərinə; - müasir vasitələrin tədqiqi ilə biznesdə resurslarının idarə edilməsi proseslərinin təkmilləşdirilməsinə; -idarəetmə fəaliyyətində risklərin idarə olunması üçün statistik, ekspert və kombinasiya üsullarının tətbiqinə.				
--	--	--	--	--	--

Tədqiqat və Təcrübə Hissəsi					
MET –B00	Elmi-tədqiqat işləri Magistr tədqiqatlar, kommunikasiya və innovasiya, tədqiqat işlərinin aparılması dərslərini mənimsədikdən və elmi-tədqiqat işini yerinə yetirdikdən sonra aşağıdakıları bilməli və bacarmalıdır: - dissertasiya işinin mövzunu müəyyənləşdirmək - dissertasiya işinin planını hazırlamaq - dissertasiya işinin hazırlanması üçün vaxt qrafikini tərtib etmək - dissertasiya mövzusu ilə bağlı elmi baxımdan əsaslandırılmış tənqidi yanaşma ortaya qoymaq - dissertasiya işində ortaya qoyulan araşdırma problemi ilə bağlı məlumat əldə etmə vasitələrini müəyyənləşdirmək - dissertasiya mövzusu ilə bağlı ədəbiyyatları müəyyənləşdirmək - dissertasiya işinin tədqiqat obyekti ilə bağlı məlumat əldə etmə vasitələrini müəyyənləşdirmək - araşdırma və tədqiqatlarla bağlı akademik etika qaydalarını bilmək - dissertasiya işinin yazı qaydalarını bilmək - məlumat toplama vasitəsindən istifadə edərək məlumatların əldə edilməsi və analizi - dissertasiya işində tətbiq edilən analizlərdən sonra əldə edilən nəticələrin elmi təhlili - əldə olunmuş nəticələrin tətbiq edilməsi imkanlarını	60	<i>Tədqiqatlar, kommunikasiya və innovasiya</i>	6	PK – 1 PK – 2 PK – 4 PK – 5 PK – 6 PK – 12 PK – 16 PK – 17 PK – 18 PK – 19
			<i>Tədqiqat İşinin Aparılması</i>	6	
			<i>Elmi-tədqiqat təcrübəsi</i>	6	
			<i>Elmi-pedaqoji təcrübə</i>	6	
			<i>Magistrlik dissertasiyasının hazırlanması və müdafiəsi</i>	36	

	müəyyənləşdirməyi; - yerinə yetirilmiş dissertasiya işinin müdafiəsini; - dissertasiya işinin nəticələrinin çapa hazırlanmasını; - elmi-tədqiqat işinin mövzusunun seçilməsi - elmi-tədqiqatların aparılması prosesini bilmək - tədqiqat prosesi zamanı müəyyən edilmiş mövzu haqqında daha əvvəl aparılmış araşdırma və elmi-tədqiqat işlərini nəzərdən keçirmə - məlumatların daha etibarlı mənbələrdən toplanılması üçün ideal məlumat toplama metodlarının seçilməsi bilmək - ehtiyac duyulan əsas və köməkçi məlumatların əldə edilmə mənbələrini və onlardan istifadə üsullarını bilmək - elmi-tədqiqat prosesində xarici ədəbiyyatlardan istifadə edilməsi - elmi-tədqiqat zamanı zəruri müasir proqram təminatlarını və onlardan istifadə qaydalarını - elmi məqalə yazarkən istinadlarda vacib akademik etika qaydalarını bilmək - elmi-tədqiqat prosesinin, araşdırma analizlərinin və nəticələrinin məruzə edilməsi - aparılan elmi-tədqiqatların elmi məqalə halına salınması - elmi jurnallar üçün məqalə və ya elmi konfranslar üçün məruzələrin hazırlanması - məruzələrin təqdim edilməsi - ali məktəb təhsilinin prinsip və məzmununu bilmək - tədris prosesinin təşkili və idarə edilməsi metodlarını bilmək				
--	--	--	--	--	--

	- tələbə psixologiyasını və tələbə davranışlarını bilmək - tələbə qiymətləndirmə metodlarını bilmək və bu metodları tətbiq etmək - tədris prosesində istifadə olunan dərs materiallarının hazırlanmasını bilmək - eyni zamanda istifadə olunacaq ədəbiyyatların seçmək və düzgün şəkildə istifadə edə bilmək - imtahanlarda tələbənin qiymətləndirilməsi zamanı istifadə olunan materialların (sualların, keyslərin və s.) hazırlama prosesi və üsullarını bilmək - tədris prosesi zamanı auditoriyada davranış qaydalarını bilmək - tədris prosesi zamanı müasir proqram təminatı vasitələrindən istifadə qaydalarını bilmək. - elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji təcrübələrdə iştirak nəticəsində əldə edilən nəticələrdən dissertasiya işində istifadə etməyi;				
	Kreditlərin ümumi cəmi	120		120	

** İxtisas və müvafiq İxtisaslaşmalar üzrə səriştələr (kompetensiyalar) və buna müvafiq fənlər ali təhsil müəssisələri tərəfindən müəyyənləşdirilir.*

4.3. İxtisas üzrə magistr təhsil proqramının yerinə yetirilməsi müddəti: ümumi həftələrin sayı - 94 o cümlədən:

- nəzəri təlim - 30 həftə
- Tədqiqatlar, kommunikasiya və innovasiya, Tədqiqat İşinin Aparılması - 8 həftə
- təcrübələr (elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji) - 8 həftə
- imtahan sessiyaları - 10 həftə
- magistrlik dissertasiyasının hazırlanması və müdafiəsi - 28 həftə
- tətillər - 14 həftə

5. Maddi-texniki, tədris bazası və kadr potensialı

- 5.1. Ali təhsil müəssisəsinin **060407 - Menecment** ixtisasının təhsil proqramına müvafiq hazırlanmış tədris planında nəzərdə tutulan fənlər üzrə dərslərin aparılması, təcrübələrin keçirilməsi və elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi üçün müvafiq İKT ilə təchiz olunmuş kabinet və laboratoriyalar, kompyüter sinifləri, emalatxanalar və s. ilə təmin olunmuş maddi-texniki bazası olmalıdır. Təhsilalanların ali təhsil müəssisəsinin lokal şəbəkəsinə, internetə, məlumat bazalarına, elektron kitabxanalarına, axtarış sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir.
- 5.2. Fənlərin tədrisi, bir qayda olaraq, ali təhsil müəssisələrinin elmi dərəcəsi və ya elmi adı olan professor-müəllim heyəti tərəfindən aparılır. Bu fəaliyyətə həmçinin müvafiq ixtisas üzrə minimum magistr dərəcəsinə sahib və həmin sahədə iş təcrübəsi olan digər müəssisə və təşkilatlarda çalışan şəxslər də cəlb oluna bilər.
- 5.3. Magistrlik dissertasiyalarına elmi rəhbərlik, bir qayda olaraq, həmin təhsil müəssisəsində çalışan professor-müəllim heyətinin elmi adı və ya müvafiq ixtisas üzrə minimum magistr dərəcəsinə sahib və həmin sahədə iş təcrübəsi olan digər müəssisə və təşkilatlarda çalışan şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

6. Tədris prosesinin forma və metodları

- 6.1. Magistrantın nəzəri təlimi və pedaqoji hazırlığı mühazirə-seminar, məsləhət, sərbəst iş, pedaqoji təcrübə və s. formalarda həyata keçirilir.
- 6.2. Magistr hazırlığı üzrə tədris prosesində şifahi şərh, müsahibə, interaktiv təlim, müstəqil iş, diskussiya, dəyirmi masa, illüstrasiya, tədqiqatçılıq, laboratoriya və praktik iş və digər metodlardan istifadə edilə bilər.
- 6.3. **060407 - Menecment** ixtisası üzrə magistr hazırlığında elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji təcrübələr nəzərdə tutulur (təcrübələrin məqsəd və vəzifələri ixtisasdan asılı olaraq müəyyənləşdirilir). Təcrübələr növündən asdı olaraq müvafiq təşkilatlarda, yaxud ali məktəblərin kafedra və laboratoriyalarında keçirilə bilər.

7. Yekun dövlət attestasiyasına qoyulan tələblər və qiymətləndirmə

- 7.1. Yekun dövlət attestasiyası magistrlik dissertasiyasının müdafiəsindən ibarətdir. Dissertasiyanın məzmununa, həcminə, strukturana qoyulan tələblər və onun müdafiəsi qaydalan Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən müəyyənləşdirilir.
- 7.2. Təhsilalanların biliyinin qiymətləndirilməsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilmiş qaydalar əsasında həyata keçirilir.
- 7.3. Yekun Dövlət Attestasiyası nəticəsində məzunlara magistr ali elmi-ixtisas dərəcəsi və dövlət nümunəli diplom verilir.